

DOHOVOR o právnom postavení osôb bez štátnej príslušnosti

(Dohovor o právnom postavení osôb bez štátnej príslušnosti a dodatok k Dohovoru je možné nájsť v **Zbierke zákonov SR** pod číslom **206/2001** ako Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky)

PREAMBULA

Vysoké zmluvné strany,
majúc na zreteli, že Charta Organizácie Spojených národov a Všeobecná deklarácia ľudských práv, prijaté 10. decembra 1948 Valným zhromaždením Organizácie Spojených národov, potvrdzujú zásadu, že všetci ľudia majú požívať základné práva a slobody bez diskriminácie,
uvážiac, že Organizácia Spojených národov prejavila za rôznych okolností svoj hlboký záujem o osoby bez štátnej príslušnosti a usilovala sa zaistiť osobám bez štátnej príslušnosti čo najväčšiu možnosť požívať základné práva a slobody,
uvážiac, že Dohovor o postavení utečencov z 28. júla 1951 sa vzťahuje len na tie osoby bez štátnej príslušnosti, ktoré sú zároveň aj utečencami, a že je veľa osôb bez štátnej príslušnosti, na ktoré sa tento dohovor nevzťahuje,
uvážiac, že je žiaduce upraviť a zlepšiť postavenie osôb bez štátnej príslušnosti medzinárodnou dohodou,
dohodli sa takto:

KAPITOLA I

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Čl.1

Definícia pojmu "osoba bez štátnej príslušnosti"

1. Na účely tohto dohovoru sa pojem "osoba bez štátnej príslušnosti" vzťahuje na ktorúkoľvek osobu, ktorá nie je podľa zákonov žiadneho štátu považovaná za občana takéhoto štátu.

2. Tento dohovor sa nevzťahuje na

i) osoby, ktoré v súčasnosti požívajú ochranu alebo podporu iných orgánov alebo zastupiteľstiev Organizácie Spojených národov, než je Úrad Vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov,

ii) osoby, ktorým kompetentné orgány krajiny, v ktorej majú trvalé bydlisko, priznali práva a povinnosti, ktoré prislúchajú občanom tejto krajiny,

iii) osoby, v súvislosti s ktorými existujú vážne dôvody domnievať sa, že

a) spáchali zločin proti mieru, vojnový zločin alebo zločin proti ľudskosti, ako sú definované v medzinárodných dokumentoch, ktoré boli vydané na účely právneho zabezpečenia proti takýmto zločinom,

b) spáchali vážny nepolitický zločin mimo krajiny svojho pobytu predtým, než boli prijaté v tejto krajine,

c) boli uznané za vinné z prečinov proti cieľom a zásadám Organizácie Spojených národov.

Čl.2
Všeobecné záväzky

Každá osoba bez štátnej príslušnosti má záväzky voči krajine svojho pobytu, ktoré predovšetkým vyžadujú, aby dodržiavala zákony a predpisy, ako aj opatrenia prijaté v záujme dodržiavania verejného poriadku.

Čl.3
Zákaz diskriminácie

Zmluvné štáty majú aplikovať ustanovenia tohto dohovoru na osoby bez štátnej príslušnosti bez ich diskriminácie, čo sa týka ich rasy, náboženstva alebo krajiny ich pôvodu.

Čl.4
Náboženstvo

Zmluvné štáty majú zaobchádzať s osobami bez štátnej príslušnosti aspoň takým spôsobom, akým zaobchádzajú s vlastnými občanmi vo všetkých otázkach, ktoré sa týkajú slobody náboženstva, ako aj slobody náboženskej výchovy ich detí.

Čl.5
Práva udeľované nezávisle od tohto dohovoru

Žiadne ustanovenie tohto dohovoru nesmie narušiť akékoľvek práva a výsady udelené osobám bez štátnej príslušnosti ktorýmkoľvek zmluvným štátom nezávisle od tohto dohovoru.

Čl.6
Pojem "za rovnakých okolností"

Na účely tohto dohovoru pojem "za rovnakých okolností" znamená akékoľvek požiadavky (vrátane požiadaviek na dĺžku a podmienky pobytu), ktoré musí konkrétny jednotlivец spĺňať, aby mohol požívať také práva, ako keby nebol osobou bez štátnej príslušnosti, s výnimkou takých požiadaviek, ktoré sú svojou podstatou pre osobu bez štátnej príslušnosti nespĺniteľné.

Čl.7
Vyňatie z reciprocity

1. Zmluvné štáty majú zaobchádzať s osobami bez štátnej príslušnosti rovnakým spôsobom ako s ostatnými cudzincami s výnimkou prípadov, keď ustanovenia tohto dohovoru predpisujú pre osoby bez štátnej príslušnosti výhodnejšie zaobchádzanie.

2. Po uplynutí troch rokov pobytu získajú všetky osoby bez štátnej príslušnosti právo byť vyňaté na území zmluvných štátov zo zásady reciprocity.

3. Každý zmluvný štát sa zaväzuje poskytovať utečencom práva a výhody, ktoré im prináležali bez nároku na reciprocitu v čase, keď pre daný štát nadobudol dohovor platnosť.

4. Zmluvné štáty sa zaväzujú priaznivo posudzovať možnosť udeliť osobám bez štátnej príslušnosti bez zásady reciprocity také práva a výhody, ktoré presahujú rámec ustanovení odsekov 2 a 3, a vyňať zo zásady reciprocity osoby bez štátnej príslušnosti, ktoré nespĺňajú

podmienky uvedené v odsekoch 2 a 3.

5. Ustanovenia odsekov 2 a 3 sa týkajú práv a výsad uvedených v článkoch 13, 18, 19, 21 a 22 tohto dohovoru, ako aj práv a výsad neuvedených v tomto dohovore.

Čl.8

Vyňatie z výnimočných opatrení

Vzhľadom na výnimočné opatrenia, ktoré možno zaviesť voči osobe, majetku alebo záujmom občanov alebo bývalých občanov cudzieho štátu, zmluvné štáty sa zaväzujú, že nebudú takéto opatrenia aplikovať na osobu bez štátnej príslušnosti výhradne na základe toho, že predtým bola občanom uvedeného cudzieho štátu. Zmluvné štáty, ktoré podľa svojho zákonodarstva nemôžu použiť všeobecnú zásadu uvedenú v tomto článku, udelia v konkrétnych prípadoch výnimky v prospech takýchto osôb bez štátnej príslušnosti.

Čl.9

Dočasné opatrenia

Žiadne ustanovenie uvedené v tomto dohovore nemôže zabrániť ktorémukoľvek zmluvnému štátu, aby v čase vojny alebo za iných závažných a výnimočných okolností nepodnikol v prípade konkrétnej osoby dočasné opatrenia, ktoré považuje za nevyhnutné z hľadiska bezpečnosti, až kým nebude rozhodnuté, že daná osoba je skutočne osobou bez štátnej príslušnosti a že v prípade takejto osoby je pokračovanie v takýchto dočasných opatreniach v záujme štátnej bezpečnosti.

Čl.10

Kontinuita trvalého pobytu

1. Ak bola osoba bez štátnej príslušnosti násilne presídlená počas druhej svetovej vojny a premiestnená na územie zmluvného štátu, kde sa teraz trvale nachádza, považuje sa doba jej núteného dočasného pobytu za dobu zákonného pobytu na jeho území.

2. Ak bola osoba bez štátnej príslušnosti násilne presídlená počas druhej svetovej vojny z územia zmluvného štátu a predtým, než tento dohovor nadobudol platnosť, sa tam opäť vrátila, aby tam pokračovala v trvalom pobyte, doba pred takýmto násilným presídlením a po takomto násilnom presídlení sa považuje za nepretržité obdobie na akékoľvek účely, na aké sa takáto nepretržitá doba trvalého pobytu vyžaduje.

Čl.11

Námorníci bez štátnej príslušnosti

V prípade osôb bez štátnej príslušnosti slúžiacich ako členovia posádok na palubách lodí plaviacich sa pod vlajkou zmluvného štátu tento štát priaznivo posudzuje ich usadenie sa na jeho území a vydanie cestovných dokladov alebo dočasného povolenia na pobyt na jeho území takýmto osobám predovšetkým s cieľom uľahčiť im usadenie sa v inej krajine.

KAPITOLA II

PRÁVNE POSTAVENIE

Čl.12

Osobné postavenie

1. Osobné postavenie osoby bez štátnej príslušnosti upravujú právne predpisy platné v krajine jej domovského práva alebo v prípade, že nemá domovské právo, právne predpisy krajiny jej pobytu.

2. Práva, ktoré osoba bez štátnej príslušnosti nadobudla skôr a ktoré sa vzťahujú na jej osobné postavenie, konkrétne práva týkajúce sa sobáša, zmluvný štát rešpektuje, ak je to potrebné, za predpokladu, že zodpovedajú formalitám požadovaným jeho právnymi predpismi, a za predpokladu, že právo, ktorého sa to týka, je právom, ktoré by jej bolo priznané právnymi predpismi takéhoto štátu, keby nebola osobou bez štátnej príslušnosti.

Čl.13

Hnuteľný a nehnuteľný majetok

Čo sa týka nadobúdania hnuteľného a nehnuteľného majetku a ďalších práv s tým súvisiacich a čo sa týka nájomných a iných zmlúv súvisiacich s hnuteľným a nehnuteľným majetkom, zmluvné štáty majú poskytnúť osobám bez štátnej príslušnosti čo najpriaznivejšie zaobchádzanie, v žiadnom prípade nie menej priaznivé, než aké sa všeobecne za rovnakých okolností poskytuje cudzincom.

Čl.14

Umelecké práva a priemyselné vlastníctvo

Čo sa týka ochrany priemyselného vlastníctva, ako sú vynálezy, dizajny alebo vzory, obchodné značky, obchodné názvy a literárne, umelecké a vedecké autorské práva, krajina, v ktorej má osoba bez štátnej príslušnosti obvyklý pobyt, jej zaručí takú istú ochranu, akú zaručuje svojim vlastným občanom. Na území ktoréhokoľvek iného zmluvného štátu osoba bez štátnej príslušnosti požíva takú istú ochranu, aká sa tam poskytuje občanom tej krajiny, v ktorej má táto osoba obvyklý pobyt.

Čl.15

Právo spolčovania

Čo sa týka nepolitických a neziskových združení a odborových zväzov, zmluvné štáty poskytnú osobám bez štátnej príslušnosti zákonne sa zdržujúcim na ich území čo najvýhodnejšie, v žiadnom prípade nie menej výhodné podmienky, než aké všeobecne za rovnakých okolností poskytujú cudzincom.

Čl.16

Prístup k súdom

1. Osoba bez štátnej príslušnosti má zaručený slobodný prístup k súdom na území všetkých zmluvných štátov.

2. Osoba bez štátnej príslušnosti má na území zmluvného štátu, v ktorom má obvyklý pobyt, právo na rovnaké zaobchádzanie, akého sa dostáva vlastným občanom tohto štátu v záležitostiach týkajúcich sa slobodného prístupu k súdom vrátane právnej pomoci a oslobodenia od cautio judicatum solvi.

3. Osoba bez štátnej príslušnosti má v iných krajinách, než je krajina jej obvyklého

pobytu, v záležitostiach uvedených v odseku 2 rovnaké práva, aké sa priznávajú hociktorému inému občanovi krajiny jej obvyklého pobytu.

KAPITOLA III

ZÁROBKOVÁ ČINNOSŤ

Čl.17

Zárobková činnosť

1. Zmluvné štáty poskytnú osobám bez štátnej príslušnosti, ktoré sa zákonne zdržiavajú na ich území, čo najvýhodnejšie a v žiadnom prípade nie menej výhodné podmienky, než aké sa všeobecne za rovnakých okolností poskytujú cudzincom v súvislosti s ich vstupom do zamestnania.

2. Zmluvné štáty priaznivo posudzujú prispôsobovanie práv všetkých osôb bez štátnej príslušnosti týkajúcich sa ich zárobkovej činnosti právam ich vlastných občanov, a najmä tých osôb bez štátnej príslušnosti, ktoré prišli na ich územie na základe nábora pracovných síl alebo v rámci prisťahovaleckých programov.

Čl.18

Samostatné podnikanie

Zmluvné štáty poskytujú osobám bez štátnej príslušnosti zákonne sa zdržujúcim na ich území čo najvýhodnejšie, v žiadnom prípade však nie menej priaznivé podmienky, než aké všeobecne za rovnakých okolností poskytujú cudzincom, čo sa týka ich práva samostatne podnikat' v poľnohospodárstve, priemysle, remeselníctve a obchode a práva zriaďovať obchodné a priemyselné spoločnosti.

Čl.19

Slobodné povolania

Každý zmluvný štát poskytne osobám bez štátnej príslušnosti zákonne sa zdržujúcim na jeho území, ktoré sú držiteľmi diplomov uznaných príslušnými orgánmi tohto štátu a ktoré majú v úmysle vykonávať slobodné povolanie, čo najvýhodnejšie, v žiadnom prípade však nie menej výhodné podmienky, než aké sa všeobecne za rovnakých okolností poskytujú cudzincom.

KAPITOLA IV

SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ

Čl.20

Prídelové zásobovanie

Tam, kde bolo pre občanov krajiny zavedené prídelové hospodárstvo upravujúce všeobecné zásobovanie nedostatkovým tovarom, majú osoby bez štátnej príslušnosti nárok na rovnaké zaobchádzanie ako občania.

Čl.21

Bývanie

Čo sa týka bývania, zmluvné štáty, ak je táto oblasť upravená zákonmi alebo inými právnymi predpismi alebo je predmetom kontroly verejnoprávných orgánov, poskytujú osobám bez štátnej príslušnosti zákonne sa zdržujúcim na ich území čo najvýhodnejšie, v žiadnom prípade však nie menej výhodné podmienky, než aké všeobecne za rovnakých okolností poskytujú cudzincom.

Čl.22 Vzdelávanie

1. V oblasti základného vzdelania zmluvné štáty poskytnú osobám bez štátnej príslušnosti rovnaké podmienky ako vlastným občanom.

2. Zmluvné štáty poskytnú osobám bez štátnej príslušnosti zákonne sa zdržujúcim na ich území čo najvýhodnejšie, v žiadnom prípade však nie menej výhodné podmienky, než aké všeobecne za rovnakých okolností poskytujú cudzincom, čo sa týka iného vzdelania, než je základné vzdelanie, predovšetkým možnosti študovať, uznávania vysvedčení, diplomov a titulov zahraničných škôl, odpúšťania školného a poplatkov a udeľovania štipendií.

Čl.23 Verejná podpora

Zmluvné štáty poskytnú osobám bez štátnej príslušnosti zákonne sa zdržujúcim na ich území v súvislosti s verejnou podporou a pomocou rovnaké podmienky ako vlastným občanom.

Čl.24 Pracovné právo a sociálne zabezpečenie

1. Zmluvné štáty poskytnú osobám bez štátnej príslušnosti, ktoré sa zákonne nachádzajú na ich území, rovnaké zaobchádzanie ako vlastným občanom v nasledujúcich záležitostiach:

a) v rozsahu, v akom tieto záležitosti upravujú zákony a iné právne predpisy alebo podliehajú kontrole správnych orgánov: plat vrátane rodinných prídavkov, ak sú obsiahnuté v plate, pracovný čas, práca nadčas, platená dovolenka, obmedzenia kladené na prácu vykonávanú doma, minimálna veková hranica na vstup do zamestnania, učňovské školstvo a výcvik, práca žien a mladistvých a využitie výhod kolektívneho vyjednávania,

b) sociálne zabezpečenie (zákonné ustanovenia týkajúce sa zamestnania, pracovných úrazov, chorôb z povolania, materskej dovolenky, pracovnej neschopnosti, zabezpečenia v starobe, úmrtia, nezamestnanosti, rodinných povinností a všetkých ostatných prípadov, ktoré patria podľa vnútroštátnych zákonov alebo iných právnych predpisov do sociálneho zabezpečenia) s výnimkou nasledujúcich obmedzení:

i) môžu existovať primerané opatrenia týkajúce sa práv nadobudnutých a práv len nadobúdaných,

ii) zákony alebo iné právne predpisy krajiny pobytu môžu obsahovať osobitné ustanovenia týkajúce sa požitkov alebo ich častí, ktoré sa úplne uhrádzajú z verejných prostriedkov a príspevkov vyplácaných osobám, ktoré nespĺňajú podmienky na vyplácanie normálneho dôchodku.

2. Právo na kompenzáciu za smrť osoby bez štátnej príslušnosti spôsobenú pracovným úrazom alebo chorobou z povolania nemôže ovplyvňovať skutočnosť, že pobyt oprávnenej osoby je mimo územia zmluvného štátu.

3. Zmluvné štáty rozšíria na osoby bez štátnej príslušnosti výhody z dohôd, ktoré vzájomne uzavreli alebo v budúcnosti môžu uzavrieť v súvislosti so zachovaním nadobudnutých a nadobúdaných práv v oblasti sociálneho zabezpečenia, a budú sa na ne vzťahovať len podmienky, ktoré uplatňujú voči občanom signatárskych štátov uvedených dohôd.

4. Zmluvné štáty budú v čo najväčšej miere priaznivo posudzovať poskytovanie požitkov osobám bez štátnej príslušnosti vyplývajúcich z podobných dohôd, ktoré môžu kedykoľvek nadobudnúť platnosť medzi zmluvnými a nezmluvnými štátmi dohovoru.

KAPITOLA V

ADMINISTRATÍVNE OPATRENIA

Čl.25

Administratívna podpora

1. Ak by osoba bez štátnej príslušnosti pri využívaní svojho práva potrebovala pomoc orgánov cudzej krajiny, na ktoré sa nemôže obrátiť, zmluvný štát, na ktorého území má takáto osoba pobyt, zabezpečí, aby jej takúto pomoc poskytli jeho orgány.

2. Orgán alebo orgány uvedené v odseku 1 tohto článku osobám bez štátnej príslušnosti vydajú alebo zabezpečia vydanie dokladov alebo osvedčení, aké by normálne doručili cudzincom od ich alebo prostredníctvom ich štátnych orgánov.

3. Takto vydané doklady alebo osvedčenia nahrádzajú úradné doklady doručované cudzincom od ich alebo prostredníctvom ich štátnych orgánov a považujú sa za platné, ak neexistuje dôkaz o opakovaní.

4. Za takéto výnimočné služby, ktoré možno poskytnúť všetkým osobám, ktoré to potrebujú, môžu byť vyrubené poplatky, ktoré však musia byť primerané a úmerné poplatkom vyberaným za podobné služby od občanov zmluvného štátu.

5. Ustanovenia tohto článku sa netýkajú článkov 27 a 28.

Čl.26

Sloboda pohybu

Každý zmluvný štát umožní osobám bez štátnej príslušnosti, ktoré sa zákonne zdržiavajú na jeho území, vybrať si miesto svojho pobytu a slobodne sa pohybovať na jeho území v súlade s právnymi predpismi vzťahujúcimi sa všeobecne za rovnakých okolností na cudzincov.

Čl.27

Osobné doklady

Zmluvné štáty vystavia osobné doklady každej osobe bez štátnej príslušnosti, ktorá sa zdržiava na ich území a nemá platný cestovný doklad.

Čl.28

Cestovné doklady

Zmluvné štáty vystavia osobám bez štátnej príslušnosti zákonne sa zdržujúcim na ich

území cestovné doklady na účely cestovania mimo ich územia, ak tomu nebránia závažné dôvody týkajúce sa štátnej bezpečnosti alebo verejného poriadku; na takéto cestovné doklady sa vzťahujú ustanovenia uvedené v dodatku k tomuto dohovoru. Zmluvné štáty môžu vystaviť takýto cestovný doklad každej inej osobe bez štátnej príslušnosti, ktorá sa zdržiava na ich území; zvlášť priaznivo posudzujú vystavenie takéhoto cestovného dokumentu osobám bez štátnej príslušnosti zdržujúcim sa na ich území, ktoré nemajú možnosť získať cestovný doklad od krajiny ich zákonného pobytu.

Čl.29 **Finančné dávky**

1. Zmluvné štáty nebudú ukladať osobám bez štátnej príslušnosti dávky, poplatky a dane akéhokoľvek druhu, ktoré by boli iné alebo vyššie než tie, ktoré sú alebo môžu byť vymáhané v podobných situáciách od ich vlastných občanov.

2. Ustanovenie odseku 1 nebráni použitiu zákonov a právnych predpisov týkajúcich sa poplatkov v súvislosti s vydávaním úradných vrátane osobných dokladov cudzincom voči osobám bez štátnej príslušnosti.

Čl.30 **Prevod majetku**

1. Zmluvný štát v súlade so svojimi zákonmi a inými právnymi predpismi povolí osobám bez štátnej príslušnosti previesť majetok, ktorý si priniesli na jeho územie, do inej krajiny, kam im bolo povolené vstúpiť na účely presídlenia.

2. Zmluvný štát bude priaznivo posudzovať žiadosti osôb bez štátnej príslušnosti o povolenie prevodu majetku, kdekoľvek by sa mohol nachádzať, ktorý je potrebný na ich presídlenie do inej krajiny, ktorá ich prijala.

Čl.31 **Vyhostenie**

1. Zmluvné štáty nemôžu vyhostiť osobu bez štátnej príslušnosti zákonne sa zdržujúcu na ich území s výnimkou prípadov odôvodnených štátnou bezpečnosťou alebo verejným poriadkom.

2. Vyhostenie takejto osoby bez štátnej príslušnosti možno vykonať len na základe rozhodnutia prijatého zákonným postupom. S výnimkou závažných dôvodov vyžadovaných štátnou bezpečnosťou má byť osobe bez štátnej príslušnosti daná možnosť predložiť dôkazy na svoju obranu, odvolať sa a byť na tieto účely právne zastúpená pred kompetentným úradom alebo osobou, alebo osobami týmto úradom zvlášť poverenými.

3. Zmluvné štáty poskytnú takejto osobe bez štátnej príslušnosti dostatočnú dobu, v rámci ktorej by mohla získať povolenie na vstup do inej krajiny. Zmluvné štáty si vyhradzujú právo uplatniť v rámci takejto doby také vnútorné opatrenia, ktoré môžu považovať za potrebné.

Čl.32 **Udelenie štátnej príslušnosti**

Zmluvné štáty majú uľahčovať, nakoľko je to len možné, asimiláciu a udelenie štátneho

občianstva osobám bez štátnej príslušnosti. Konkrétne majú vyvinúť maximálne možné úsilie na urýchlenie konania v tejto záležitosti a v čo najväčšej miere redukovať poplatky a náklady takéhoto konania.

KAPITOLA VI

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Čl.33

Informácia o vnútroštátnom zákonodarstve

Zmluvné štáty budú informovať generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov o obsahu zákonov a iných právnych predpisov, ktoré môžu prijať na realizáciu tohto dohovoru.

Čl.34

Riešenie sporov

Akýkoľvek spor medzi zmluvnými stranami tohto dohovoru týkajúci sa jeho výkladu alebo vykonávania, ktorý nie je možné vyriešiť iným spôsobom, bude predložený Medzinárodnému súdnemu dvoru na návrh ktorejkoľvek zmluvnej strany zúčastnenej v spore.

Čl.35

Podpis, ratifikácia a pristúpenie

1. Tento dohovor bude otvorený na podpis v sídle Organizácie Spojených národov do 31. decembra 1955.

2. Bude otvorený na podpis pre

a) ktorýkoľvek členský štát Organizácie Spojených národov,

b) ktorýkoľvek iný štát pozvaný na konferenciu o postavení osôb bez štátnej príslušnosti a

c) ktorýkoľvek iný štát, ktorý Valné zhromaždenie Organizácie Spojených národov môže vyzvať na podpis alebo na pristúpenie.

3. Dohovor podlieha ratifikácii a ratifikačné listiny budú uložené u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov.

4. Dohovor bude otvorený na pristúpenie pre štáty uvedené v odseku 2 tohto článku. Pristúpenie sa vykoná uložením listiny o pristúpení u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov.

Čl.36

Doložka o územnej pôsobnosti

1. Ktorýkoľvek štát môže v čase podpisu, ratifikácie alebo pristúpenia vyhlásiť, že tento dohovor bude rozšírený na všetky alebo na ktorékoľvek územia, za medzinárodné vzťahy ktorých je zodpovedný. Takéto vyhlásenie nadobudne platnosť dňom, keď tento dohovor pre daný štát nadobudne platnosť.

2. Podobné rozšírenie možno vykonať kedykoľvek neskôr formou oznámenia

adresovaného generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov a nadobudne platnosť deväťdesiaty deň po prijatí takéhoto oznámenia generálnym tajomníkom Organizácie Spojených národov alebo dňom nadobudnutia platnosti dohovoru pre daný štát, podľa neskoršieho dátumu.

3. S ohľadom na územia, na ktoré nebola platnosť tohto dohovoru rozšírená v čase jeho podpísania, ratifikácie alebo pristúpenia k nemu, každý štát, ktorého sa to týka, posúdi možnosť podniknúť čo najskôr potrebné opatrenia na rozšírenie pôsobnosti tohto dohovoru na takéto územia so súhlasom vlád takýchto území, kde to ústavne pomery vyžadujú.

Čl.37 **Federálna doložka**

Na prípad federálneho alebo neunitárneho štátu sa vzťahujú nasledujúce ustanovenia:

a) ak ide o také články tohto dohovoru, ktoré patria do zákonodarnej právomoci federálneho zákonodarného orgánu, povinnosti federálneho štátu majú byť rovnaké ako povinnosti tých zmluvných štátov, ktoré nie sú federálnymi štátmi,

b) ak ide o také články tohto dohovoru, ktoré patria do zákonodarnej právomoci zákonodarného orgánu členských štátov federácie, provincií alebo kantónov, ktoré nie sú zaviazané podľa ústavného poriadku federácie prijímať legislatívne opatrenia, federálna vláda predloží takéto články s priaznivým odporúčaním na vedomie príslušným orgánom štátov, provincií alebo kantónov v najkratšom možnom čase,

c) federálny zmluvný štát tohto dohovoru na požiadanie ktoréhokoľvek iného zmluvného štátu podané prostredníctvom generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov poskytne vyhlásenie o práve a praxi federácie a jej členov, z ktorých pozostáva, v súvislosti s ktorýmkoľvek ustanovením dohovoru, v ktorom uvedie rozsah realizácie takéhoto ustanovenia legislatívnym alebo iným spôsobom.

Čl.38 **Výhrady**

1. Pri podpise, ratifikácii alebo pristúpení k dohovoru môže ktorýkoľvek štát vzniesť výhrady k článkom tohto dohovoru s výnimkou článkov 1, 3, 4, 16 ods. 1 a článkov 33 až 42 vrátane.

2. Ktorýkoľvek štát, ktorý urobil výhradu v súlade s odsekom 1 tohto článku, môže kedykoľvek výhradu odvolať vo forme oznámenia generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov.

Čl.39 **Nadobudnutie platnosti**

1. Tento dohovor nadobúda platnosť deväťdesiaty deň nasledujúci po dni uloženia šiestej ratifikačnej listiny alebo listiny o pristúpení k dohovoru.

2. Pre každý štát, ktorý ratifikoval dohovor alebo pristúpil k dohovoru po dni uloženia šiestej ratifikačnej listiny alebo listiny o pristúpení k dohovoru, dohovor nadobudne platnosť deväťdesiaty deň po uložení jeho ratifikačnej listiny alebo listiny o pristúpení.

Čl.40 Odstúpenie

1. Ktorýkoľvek zmluvný štát môže kedykoľvek odstúpiť od tohto dohovoru oznámením generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov.

2. Takéto odstúpenie nadobudne platnosť pre daný zmluvný štát jeden rok po prijatí oznámenia o odstúpení generálnym tajomníkom Organizácie Spojených národov.

3. Ktorýkoľvek štát, ktorý uplatnil vyhlásenie alebo oznámenie podľa článku 36, môže kedykoľvek neskôr vyhlásiť vo forme oznámenia generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov, že dohovor sa na takéto územie prestane vzťahovať po uplynutí jedného roka od dátumu prijatia oznámenia generálnym tajomníkom Organizácie Spojených národov.

Čl.41 Zmeny

1. Ktorýkoľvek zmluvný štát môže kedykoľvek požiadať o zmenu tohto dohovoru vo forme oznámenia generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov.

2. Valné zhromaždenie Organizácie Spojených národov odporučí, aké kroky, ak sú vôbec potrebné, treba vykonať v súvislosti s takouto žiadosťou.

Čl.42 Oznámenia generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov

Generálny tajomník Organizácie Spojených národov informuje všetkých členov Organizácie Spojených národov a nečlenské štáty uvedené v článku 35 o

- a) podpisoch, ratifikáciách a pristúpeniach k dohovoru podľa článku 35,
- b) vyhláseniach a oznámeniach podľa článku 36,
- c) výhradách a ich odvolaniach podľa článku 38,
- d) dátume nadobudnutia platnosti tohto dohovoru podľa článku 39,
- e) odstúpeniach a oznámeniach podľa článku 40,
- f) žiadostiach o zmeny podľa článku 41.

Na dôkaz toho podpísané, riadne splnomocnené osoby podpísali tento dohovor v mene svojich vlád.

Dané v New Yorku 28. septembra 1954 v jednom vyhotovení, ktorého anglické, francúzske a španielske znenie má rovnakú platnosť a ktoré zostane uložené v archíve Organizácie Spojených národov a ktorého overené kópie budú doručené všetkým členským štátom Organizácie Spojených národov a nečlenským štátom uvedeným v článku 35.

DOHOVOR
o právnom postavení osôb bez štátnej príslušnosti

DODATOK

Článok 1

1. Cestovný doklad, ktorý sa uvádza v článku 28 tohto dohovoru, obsahuje údaj, že jeho držiteľ je osobou bez štátnej príslušnosti podľa podmienok dohovoru z 28. septembra 1954.

2. Doklad má byť vystavený aspoň dvojjazyčne, pričom jeden jazyk musí byť anglický jazyk alebo francúzsky jazyk.

3. Zmluvné štáty uvážia vhodnosť prijatia vzoru cestovného dokladu priloženého k tomuto dohovoru.

Článok 2

V súlade s predpismi vydávajúcej krajiny deti možno zapísať do cestovného dokladu jedného z rodičov alebo - vo výnimočných prípadoch - inej dospeléj osoby.

Článok 3

Poplatky účtované za vydanie cestovného dokladu nesmú prevýšiť najnižšiu sadzbu platnú pre poplatky za vystavenie pasov pre občanov daného štátu.

Článok 4

Okrem osobitných a výnimočných prípadov má byť cestovný doklad vystavený s platnosťou pre čo najvyšší počet štátov.

Článok 5

Cestovný doklad má byť platný najmenej tri mesiace a najviac dva roky.

Článok 6

1. Obnovenie alebo predĺženie platnosti cestovného dokladu je záležitosťou orgánu, ktorý ho vydal, pokiaľ sa jeho držiteľ zákonne neusadí na území iného štátu a má zákonný pobyt na území štátu, kde má sídlo uvedený orgán. Vystavenie nového cestovného dokladu je za rovnakých podmienok záležitosťou orgánu, ktorý vydal predchádzajúci cestovný doklad.

2. Diplomatiecké alebo konzulárne úrady môžu byť splnomocnené na predĺžovanie platnosti cestovných dokladov vystavených ich vládami na dobu nepresahujúcu šesť mesiacov.

3. Zmluvné štáty priaznivo posudzujú obnovovanie alebo predĺžovanie platnosti cestovných dokladov alebo vydávanie nových dokladov osobám bez štátnej príslušnosti, ktoré už nemajú zákonný pobyt na ich území a ktoré nemajú možnosť získať cestovný doklad v krajine ich zákonného pobytu.

Článok 7

Zmluvné štáty uznávajú platnosť cestovných dokladov vystavených v súlade s ustanoveniami článku 28 tohto dohovoru.

Článok 8

Príslušné orgány krajiny, do ktorej osoba bez štátnej príslušnosti hodlá vycestovať, majú, ak sú ochotné povoliť takejto osobe vstup a ak požadujú vízum, udeliť toto vízum do dokladu, ktorého je táto osoba držiteľom.

Článok 9

1. Zmluvné štáty sa zaväzujú udeľovať tranzitné víza osobám bez štátnej príslušnosti, ktoré dostali víza na územie konečného cieľa ich cesty.

2. Udelenie takých víz možno odmietnuť z dôvodov, ktoré by oprávňovali odmietnutie vystavenia víza ktorémukoľvek inému cudzincovi.

Článok 10

Poplatky za udelenie výstupných, vstupných a tranzitných víz nesmú prevýšiť najnižšiu sadzbu poplatkov za udelenie víz do cestovných dokladov cudzincovi.

Článok 11

Ak osoba bez štátnej príslušnosti získa povolenie na zákonný pobyt na území iného zmluvného štátu, má niesť zodpovednosť za vystavenie nového dokladu podľa podmienok uvedených v článku 28 príslušný orgán na tomto území, na ktorom je osoba bez štátnej príslušnosti oprávnená podať si žiadosť.

Článok 12

Orgán vystavujúci nový doklad odoberie starý doklad a vráti ho štátu, ktorý ho vystavil, ak je v doklade uvedené, že sa má vrátiť; inak má doklad odobrať a znehodnotiť ho.

Článok 13

1. Cestovný doklad vydaný podľa článku 28 tohto dohovoru, ak neobsahuje opačné ustanovenie, oprávňuje držiteľa kedykoľvek počas jeho platnosti na návrat na územie štátu, ktorý doklad vydal. V každom prípade obdobie, počas ktorého sa môže držiteľ vrátiť do štátu, ktorý doklad vydal, nemá byť kratšie než tri mesiace s výnimkou prípadov, keď štát, do ktorého chce osoba bez štátnej príslušnosti cestovať, netrvá na cestovnom doklade s právom na návrat.

2. V súlade s ustanoveniami predchádzajúceho odseku môže zmluvný štát vyžadovať od držiteľa cestovného dokladu splnenie formalít, ktoré sú predpísané v súvislosti s opustením alebo návratom na jeho územie.

Článok 14

S výnimkou podmienok článku 13 ustanovenia tohto dodatku sa nijako netýkajú zákonov

a iných právnych predpisov upravujúcich podmienky vstupu, tranzitu, pobytu, usídlenia sa a odchodu z územia zmluvných štátov.

Článok 15

Vystavenie cestovného dokladu ani v ňom uvedené záznamy neurčujú ani neovplyvňujú právne postavenie držiteľa, obzvlášť jeho štátnu príslušnosť.

Článok 16

Vystavenie cestovného dokladu žiadnym spôsobom neopravňuje držiteľa na ochranu diplomatickými a konzulárnymi úradmi krajiny, ktorá doklad vydala, a týmto orgánom ipso facto neukladá právo ochrany.

Vzor cestovného dokladu

Odporúča sa, aby mal doklad formu brožúry (s rozmermi približne 15x10 centimetrov) a bol vytlačený tak, aby sa akékoľvek vymazanie alebo zmeny chemickým alebo iným spôsobom mohli ľahko zistiť, a aby slová "Dohovor z 28. septembra 1954" boli vytlačené opakovane na každej strane v jazyku štátu vystavujúceho doklad.

(Obálka brožúry)
CESTOVNÝ DOKLAD
(Dohovor z 28. septembra 1954)

Č.:

(1)

CESTOVNÝ DOKLAD

(Dohovor z 28. septembra 1954)

Tento doklad je platný do
ak jeho platnosť nebola predĺžená alebo obnovená.

Priezvisko

Meno (mená)

Sprevádzaný dieťaťom (deťmi)

1. Tento doklad sa vydáva výlučne s cieľom poskytnúť držiteľovi cestovný doklad, ktorý môže slúžiť namiesto jeho národného pasu. V žiadnom prípade neovplyvňuje štátnu príslušnosť držiteľa.

2. Držiteľ je oprávnený vrátiť sa do (tu uviesť krajinu, ktorej úrady vydávajú tento doklad) do dátumu , ak nie je ďalej uvedený neskorší dátum. (Obdobie, počas ktorého sa držiteľ môže vrátiť, nemôže byť kratšie ako tri mesiace s výnimkou, keď štát, do ktorého držiteľ hodlá cestovať, netrvá na cestovnom doklade podľa práva návratu.)

Ak by sa držiteľ usídlil v inej krajine, než je krajina, ktorá vydala tento doklad, musí, ak chce opäť cestovať, požiadať kompetentné úrady krajiny svojho pobytu o vydanie nového dokladu. (Starý cestovný doklad má zadržať úrad vydávajúci nový doklad a vrátiť úradu, ktorý ho vydal.) 1)

1) Veta v zátvorke má byť uvedená, ak si to vláda želá.

(Tento doklad obsahuje okrem obálky 32 strán.)

(2)

Miesto a dátum narodenia

Zamestnanie

Terajší pobyt

Priezvisko manželky za slobodna a jej meno *)

Priezvisko a meno manžela *)

Opis

Výška

Farba vlasov

Farba očí

Tvar nosa

Tvar tváre

Farba pleti

Zvláštne znamenia

Deti sprevádzajúce držiteľa

Priezvisko   Meno(á)   Miesto a dátum narodenia   Pohlavie

*) Čo sa nehodí prečiarknite.

(Tento doklad obsahuje okrem obálky 32 strán.)

(3)

Fotografia držiteľa a pečiatka vydávajúceho úradu

Odtlačky prstov držiteľa (ak sa vyžadujú)

Podpis držiteľa

(Tento doklad obsahuje okrem obálky 32 strán.)

-----

(4)

1. Tento doklad je platný v nasledujúcich krajinách:

2. Doklad alebo doklady, na základe ktorých bol tento doklad vydaný:

Vydaný v
Dátum vydania

Podpis a pečiatka úradu
vydávajúceho tento doklad

Poplatok zaplatený:

(Tento doklad obsahuje okrem obálky 32 strán.)

(5)

Predĺženie alebo obnovenie platnosti

Poplatok zaplatený:

Od

Do

Vykonané v

Dátum

Podpis a pečiatka úradu
predlžujúceho alebo obnovujúceho
platnosť dokladu

Predĺženie alebo obnovenie platnosti

Poplatok zaplatený:

Od

Do

Vykonané v

Dátum

Podpis a pečiatka úradu
predlžujúceho alebo obnovujúceho
platnosť dokladu

(Tento doklad obsahuje okrem obálky 32 strán.)

(6)

Predĺženie alebo obnovenie platnosti

Poplatok zaplatený:

Od

Do

Vykonané v

Dátum

Podpis a pečiatka úradu
predlžujúceho alebo obnovujúceho
platnosť dokladu

Predĺženie alebo obnovenie platnosti

Poplatok zaplatený:

Od

Do

Vykonané v

Dátum

Podpis a pečiatka úradu
predlžujúceho alebo obnovujúceho
platnosť dokladu

(Tento doklad obsahuje okrem obálky 32 strán.)

(7 - 32)

Víza

Meno a priezvisko držiteľa dokladu musia byť uvedené v každom víze.

(Tento doklad obsahuje okrem obálky 32 strán.)